

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/47/2020
Identifikačné číslo spisu:	1214229097
Dátum vydania rozhodnutia:	26.11.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:1214229097.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu T. Q. M., trvalým pobytom v J., A. Č.. XX, právne zastúpeného JUDr. Sabínou Hodoňovou, PhD., advokátkou, Advokátska kancelária BEDNÁŘOVÁ & HODOŇOVÁ, so sídlom v Žiline, Mariánske námestie č. 31, proti žalovanému FCP-SK s. r. o., so sídlom v Bratislave, Slovnaftská 100, IČO: 44 605 391, právne zastúpenému spoločnosťou Advokátska kancelária JUDr. Peter Strapáč, PhD., s. r. o., so sídlom v Čadci, ul. 17. novembra 3215, IČO: 50 473 522, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Peter Strapáč, PhD., o zaplatenie 6 784,26 Eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 51Cpr/7/2014, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 6. marca 2019 sp. zn. 6CoPr/9/2017, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo 6. marca 2019 sp. zn. 6CoPr/9/2017 vo výroku, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým bola zamietnutá žaloba o zaplatenie 5 419,26 Eur a o zaplatenie 65 Eur a rozsudok Okresného súdu Bratislava II z 25. novembra 2015 č. k. 51Cpr/7/2014-201 v uvedenom rozsahu z r u š u j e a vec v rozsahu zrušenia vracia Okresnému súdu Bratislava II na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1.1. Okresný súd Bratislava II (ďalej len „súd prvej inštancie“ event. „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 25. novembra 2015 č. k. 51Cpr/7/2014-201 o žalobcom uplatňovanom nároku pozostávajúcom z neuhradeného príplatku za prácu nadčas v období od 7/2012 do 7/2014 v celkovej výške 5 419,26 Eur, z nevyplatenej mzdy za mesiac jún 2012 v sume 1 300 Eur a za mesiac júl 2012 (konkrétne za deň 2. júl 2012) v sume 65 Eur, rozhodol tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 120 Eur s 8,75 % úrokom z omeškania od 16. júla 2012 do zaplatenia, do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku (prvý výrok) a vo zvyšku žalobu zamietol (druhý výrok). Zároveň vo výroku rozhodnutia konštatoval, že o trovách konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej (tretí výrok).

1.2. V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie konštatoval, že na základe vykonaného dokazovania a z neho zisteného skutkového stavu dospel k záveru, že žaloba je dôvodná iba v rozsahu 120 Eur s prísl. Podľa súdu prvej inštancie k uzavretiu pracovnej zmluvy medzi žalobcom a žalovaným došlo až dňa 29. júna 2012, s nástupom do práce dňa 3. júla 2012. V mesiaci jún 2012 nevznikol žalobcovi pracovný pomer u žalovaného na základe pracovnej zmluvy a z vykonaného dokazovania nebolo možné vyvodit'

ani záver, že v tomto období došlo ku konkludentnému uzavretiu pracovnej zmluvy, pretože absentujú jej podstatné náležitosti, nakoľko nedošlo k dohode ohľadom určenia dátumu nástupu do práce, k dohode o výške mzdy a ani k dohode o náplni práce. Súd prvej inštalencie zaujal stanovisko, že v mesiaci jún 2012 nemohlo ísť ani o tzv. faktický pracovný pomer (§ 17 Zákonníka práce), pretože tento môže vzniknúť len v dôsledku takých väd pracovnej zmluvy, ktoré spôsobujú jej neplatnosť. Takýto pracovný pomer môže vzniknúť aj v prípadoch, ak pracovná zmluva celkom chýba. V prejednávanej veci však v mesiaci jún 2012 nedošlo medzi stranami k uzavretiu pracovnej zmluvy, naopak bolo preukázané, že vôľa žalovaného ako zamestnávateľa smerovala k predĺženiu Dohody o vykonaní práce dodatkom, ktorý by predĺžil platnosť dohody aj na mesiac jún 2012. Žalobca sám dosvedčil existenciu tohto dodatku, keď uviedol, že mu tento dodatok k dohode o vykonaní práce bol doručený, ale odmietol ho podpísať, pretože mal záujem na uzavretí pracovnej zmluvy so žalovaným. Súd prvej inštalencie preto dospel k záveru, že pokiaľ išlo o prácu vykonávanú žalobcom pre žalovaného v období od 1. júna 2012 do 30. júna 2012, medzi stranami v tomto období nedošlo ani k platnému uzavretiu dohody o vykonaní práce podľa § 226 Zákonníka práce. Zároveň však konštatoval, že medzi stranami nebolo sporné, že žalobca aj v mesiaci jún 2012 plnil pre žalovaného pracovné úlohy v rozsahu, aký bol pôvodne dohodnutý v Dohode o vykonaní práce v znení jej dodatkov. Vzhľadom na to, že medzi žalobcom a žalovaným v období od 1. júna 2012 do 29. júna 2012 neexistoval pracovnoprávny vzťah, ale žalobca v tomto období plnil úlohy v prospech žalovaného bez toho, aby mu za ich vykonanie žalovaný poskytol peňažné plnenie, žalovaný sa na úkor žalobcu bezdôvodne obohatil. Žalovaný je preto povinný vydať žalobcovi takto získaný majetkový prospech spočívajúci v peňažnej náhrade za žalobcom poskytnuté plnenie spočívajúce v jeho pracovných výkonoch. Pri určení výšky bezdôvodného obohatenia pozostávajúceho v odmene za žalobcom vykonané pracovné úlohy v mesiaci jún 2012 súd prvej inštalencie vychádzal z výšky odmeny dohodnutej medzi stranami v Dohode o vykonaní práce zo dňa 30. novembra 2011, pretože v mesiaci jún 2012 žalobca plnil pre žalovaného rovnaké úlohy a v rovnakom rozsahu, ako v období, na ktoré sa vzťahovala Dohoda o vykonaní práce v znení jej dodatkov. Keďže žalovaný v konaní nepreukázal, že by žalobcovi za toto obdobie vyplatil akúkoľvek peňažnú náhradu, súd prvej inštalencie priznal žalobcovi peňažnú náhradu za jeho pracovné výkony v období od 1. júna 2012 do 29. júna 2012 vo výške 120 Eur. Žalobca si uplatňoval za toto obdobie mzdu vo výške 1 300 Eur, keďže však súd prvej inštalencie priznal žalobcovi za uvedené obdobie len sumu 120 Eur, vo zvyšnej časti tohto nároku žalobu zamietol. Keďže žalovaný sa dostal s plnením peňažnej náhrady za mesiac jún 2012 do omeškania, súd prvej inštalencie priznal žalovanému aj úroky z omeškania v súlade s § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

1.3. Pokiaľ ide o žalobcom uplatnený nárok na zaplatenie sumy 5 419,26 Eur z titulu príplatku za prácu nadčas v období od 7/2012 do 7/2014, súd prvej inštalencie dospel k záveru, že žaloba v tejto časti nie je dôvodná. Poukázal na to, že pojem práca nadčas a podmienky jej vykonávania upravuje ustanovenie § 97 Zákonníka práce, z ktorého vyplýva, že na to, aby skutočne išlo o prácu nadčas, je potrebné, aby zamestnávateľ svojmu zamestnancovi prácu nadčas prikázal alebo s ňou aspoň vyjadril súhlas. Podmienkou nariadenia práce nadčas je pritom prechodná a naliehavá potreba práce alebo verejný záujem. Podľa súdu prvej inštalencie bolo v konaní preukázané, že žalovaný nedal žalobcovi (ani inému zamestnancovi) príkaz na vykonávanie práce nadčas, čo vyplynulo aj zo svedeckej výpovede svedka a výkon práce nadčas nebol dohodnutý ani v pracovnej zmluve. V konaní nebolo preukázané ani to, že by u žalovaného v rozhodnom období existovala naliehavá potreba práce nadčas. Rovnako v konaní nebolo preukázané, že by žalovaný ako zamestnávateľ žalobcovi ako svojmu zamestnancovi odsúhlasil prácu nadčas, pričom žalobca v spore ani netvrdil, že by vôbec niekedy počas trvania pracovného pomeru žalovaného požiadal o odsúhlasenie práce nadčas. O prácu nadčas totiž podľa súdu prvej inštalencie nejde v prípade, ak zamestnanec nestihne vyriešiť všetky zadané pracovné úlohy v riadnom pracovnom čase, a preto sa rozhodne ostať v práci dlhšie z vlastnej iniciatívy (tak, ako tomu bolo aj v prejednávanej veci) a bez vedomia zamestnávateľa. Na to, aby bola zamestnancovi táto práca preplatená, musel by svojho zamestnávateľa požiadať o súhlas s prácou nadčas. V prípade, ak zamestnanec ostane v práci dlhšie bez súhlasu alebo príkazu zamestnávateľa, koná tak dobrovoľne a nárok na odmenu mu nevzniká.

1.4. Súd prvej inštalencie žalobu zamietol aj v časti, v ktorej sa žalobca domáhal doplatenia mzdy za mesiac júl 2012 (konkrétne za deň 2. júl 2012) v sume 65 Eur. V tejto súvislosti poukázal na to, že pracovný pomer medzi žalobcom a žalovaným vznikol s účinnosťou od 3. júla 2012 a za mesiac júl 2012 žalovaný žalobcovi mzdu riadne vyplatil, čo nebolo medzi stranami ani sporné. Žalobca v konaní

nepreukázal, na akom skutkovom a právnom základe si proti žalovanému uplatňuje doplatenie mzdy za mesiac júl 2012 vo výške 65 Eur, keďže mu žalovaný (ako to vyplýva z predložených listinných dôkazov) za tento mesiac mzdu dohodnutú v pracovnej zmluve riadne vyplatil.

1.5. Pri rozhodovaní o trovách konania vychádzal súd prvej inštancie z v tej dobe platného a účinného ustanovenia § 151 ods. 3 zák. č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších právnych predpisov (ďalej aj „O. s. p.“) a vo výroku rozhodnutia konštatoval, že o trovách konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

2.1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na základe odvolania žalobcu rozsudkom zo 6. marca 2019 sp. zn. 6CoPr/9/2017 rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým bola zamietnutá žaloba o zaplatenie 5 419,26 Eur a o zaplatenie 65 Eur potvrdil (prvý výrok) a vo výroku, ktorým bola žaloba týkajúca sa mzdového nároku žalobcu za mesiac jún 2012 nad sumu 120 Eur zamietnutá, rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a v tomto rozsahu mu vec vrátil na ďalšie konanie (druhý výrok).

2.2. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd poukázal na to, že je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania [§ 379, § 380 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“)] a konštatoval, že po zohľadnení tejto skutočnosti a preskúmaní odvolaním napadnutej časti rozsudku súdu prvej inštancie dospel k záveru, že odvolanie je čiastočne dôvodné.

2.3. Následne odvolací súd uviedol, že pokiaľ ide o uplatnený nárok žalobcu na zaplatenie sumy 5 419,26 Eur z titulu príplatku za prácu nadčas, tak sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením tejto časti napadnutého rozsudku a zdieľa názor súdu prvej inštancie, že žaloba v tejto časti nie je dôvodná. V spore nebolo preukázané, že by žalovaný dal žalobcovi príkaz na vykonávanie práce nadčas, alebo že by prácu nadčas zo strany žalobcu odsúhlasil. Žalobca v spore ani netvrdil, že by požiadal žalovaného o odsúhlasenie nadčasovej práce a ani ho počas trvania pracovného pomeru nepožiadaval o preplatenie nadčasových hodín. Taktiež nebolo preukázané, že by u žalovaného v inkriminovanom období vznikla naliehavá zvýšená potreba práce, resp. že by existoval verejný záujem na výkone práce nadčas (§ 97 ods. 1, 5 Zákonníka práce). Žalobcovi preto nevznikol nárok na mzdové zvýhodnenie za prácu nadčas.

2.4. Odvolací súd ďalej s poukazom na ustanovenie podľa § 387 ods. 1 CSP konštatoval správnosť odvolaním napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie i v časti výroku, ktorým zamietol žalobu o zaplatenie 65 Eur z titulu doplatku mzdy za mesiac júl 2012 (konkrétne za deň 2. júl 2012). V tejto súvislosti poukázal na to, že žalobca v odvolaní neuviedol žiadnu argumentáciu, z ktorej by vyplývala nesprávnosť tejto časti rozsudku súdu prvej inštancie.

2.5. Odvolací súd však nepovažoval rozsudok súdu prvej inštancie za vecne správny v časti výroku, ktorým bola žaloba o zaplatenie mzdy za mesiac jún 2012 (uplatnená vo výške 1 300 Eur) nad sumu 120 Eur zamietnutá. V súvislosti s touto časťou rozhodnutia uviedol, že v konaní bolo preukázané, že v mesiaci jún 2012 žalovaný pridieľoval žalobcovi prácu a žalobca ju vykonával. V tomto období žalobca nemohol pre žalovaného vykonávať prácu na základe predĺženia dohody o vykonaní práce dodatkom, pretože - ako to súd prvej inštancie skonštatoval v odôvodnení napadnutého rozsudku - žalovaný síce takýto dodatok žalobcovi predložil, ale žalobca ho odmietol podpísať, pretože mal záujem na uzavretí pracovnej zmluvy so žalovaným. Odvolací súd bol toho názoru, že v tomto ohľade treba rešpektovať vôľu žalobcu ako slabšej strany pracovnoprávneho vzťahu. Okrem toho, žalovaný predsa vedel, že žalobca odmietol podpísať dodatok o predĺžení dohody o vykonaní práce a napriek tomu žalobcovi v mesiaci jún 2012 pridieľoval prácu, ktorú žalobca aj vykonával. Žalovaný si preto musel byť vedomý toho, že v júni 2012 žalobca u neho nepracuje na základe dohody o vykonaní práce. Rešpektovanie vôle žalovaného, ako to urobil súd prvej inštancie, by bolo aj v rozpore so zásadou spravodlivého usporiadania pracovnoprávnych vzťahov. Keďže žalobca v júni 2012 vykonával pre žalovaného a s jeho súhlasom prácu, ktorú mu žalovaný pridieľoval, medzi stranami vznikol v tomto období pracovnoprávny vzťah, a to na základe konkludentne uzavretej pracovnej zmluvy. Vzhľadom na to žalobcovi vznikol voči žalovanému za mesiac jún 2012 mzdový nárok v zmysle § 118 ods. 1 Zákonníka práce a nejedná sa tu teda o nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia. Keďže žalobca v júni 2012 vykonával u žalovaného prácu na základe pracovnej zmluvy, nemohol mu vzniknúť nárok na odmenu na základe dohody o vykonaní práce vo výške 120 Eur. Žalovaný bol podľa názoru odvolacieho súdu uzrozumený s tým, že žalobca u neho v tomto mesiaci nie je ochotný pracovať na základe dohody o vykonaní práce a napriek tomu mu prácu pridieľoval. Pokiaľ ide o výšku mzdy za mesiac jún 2012, je spravodlivé, aby sa vychádzalo z toho, že jeho mzda predstavuje 1 000 Eur rovnako, ako tomu bolo v prípade pracovného

pomeru žalobcu vzniknutého na základe pracovnej zmluvy zo dňa 29. júna 2012. Z týchto dôvodov odvolací súd podľa ustanovenia § 389 ods. 1 písm. c/ CSP rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým bola žaloba týkajúca sa mzdového nároku žalobcu za mesiac jún 2012 nad sumu 120 Eur zamietnutá, zrušil a v tomto rozsahu vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3.1. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, v ktorom žiadal, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu vo výroku, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým bola zamietnutá žaloba o zaplatenie 5 419,26 Eur a o zaplatenie 65 Eur zrušil a vec v tomto rozsahu vrátil na ďalšie konanie.

3.2. Prípustnosť dovolania odôvodnil poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b/ CSP a vychádzajúc z obsahu dovolania (článok 11 ods. 1 Základných princípov CSP a ustanovenia § 124 ods. 1 CSP) i podľa ustanovenia § 420 ods. f/ CSP.

3.3. V odôvodnení dovolania uviedol, že nesprávnym procesným postupom odvolacieho súdu mu bolo znemožnené, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Mal za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné a arbitrárne, nakoľko vo svojom odôvodnení nebolo zrejmé vzhľadom na priznaný mzdový nárok za mesiac jún 2012, z akého dôvodu nebol tento nárok vzťahovaný aj na mzdový nárok za deň 2. júla 2012, kedy rovnako pre žalovaného a s jeho súhlasom vykonával prácu, ktorú mu žalovaný prideliť, pretože aj v tento deň pracoval pre žalovaného na základe konkludentne uzatvorenej pracovnej zmluvy. Ďalej uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení otázky, ktorá doposiaľ nebola v praxi dovolacieho súdu riešená. Ide o právnu otázku, či pre splnenie podmienky akceptovanej práce nadčas v zmysle ustanovenia § 97 ods. 1 Zákonníka práce (ktorou je popri príkaze alternatívne i súhlas zamestnávateľa s vykonávaním práce nadčas), postačuje preukázaná vedomosť zamestnávateľa o tom, že zamestnanec na pracovisku jeho zmluvného partnera vykonáva prácu nad určený pracovný čas vyplývajúci z vopred určeného rozvrhnutia pracovného času a mimo rámca rozvrhu pracovných zmien a skutočnosť, že zamestnávateľ uvedený stav akceptuje. Mal za to, že odvolací súd nesprávne interpretoval ustanovenie § 97 ods. 1 Zákonníka práce, keď dospel k záveru, že v spore nebolo preukázané, že mu žalovaný nedal príkaz na vykonávanie prác nadčas a ani mu výkon prác nadčas neodsúhlasil. Ustanovenie § 97 ods. 1 Zákonníka práce podľa názoru žalobcu nevyžaduje žiadnu konkrétnu formu pre súhlas s vykonávaním prác nadčas a súhlas môže byť daný aj konkludentne. Odvolací súd mal správne právne vec posúdiť tak, že žalovaný tým, že mal vedomosť o tom, že na stavbe jeho zmluvného partnera opakovane vykonáva práce nadčas a tým, že tento stav akceptoval, konkludentne súhlasil s vykonávaním práce nadčas v dôsledku čoho mu (žalobcovi) vznikol nárok na zaplatenie mzdového zvýhodnenia za prácu nadčas.

4. Žalovaný v písomnom vyjadrení k dovolaniu poukázal na zákonné znenie ustanovenia § 97 ods. 1 Zákonníka práce z ktorého vyplýva, že práca nadčas môže byť vykonávaná buď na základe príkazu zamestnávateľa alebo s jeho súhlasom. Z vykonaného dokazovania nebolo preukázané, že by (ako zamestnávateľ) dal dovolateľovi (ako zamestnancovi) príkaz na vykonávanie práce nadčas, alebo že by mu prácu nadčas odsúhlasil. Zároveň poukázal na to, že dovolateľ si uplatňoval príplatok za prácu nadčas od 3. júla 2012 (teda od počiatku uzatvorenia pracovnej zmluvy) do 31. augusta 2014, čo nemôže byť považované za prechodné resp. naliehavé obdobie, čiže tento stav bol dlhodobý a pravidelný, čo je absolútne v rozpore s inštitútom práce nadčas, ako ju vymedzuje Zákonník práce.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ event. „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod (§ 420 písm. f/ CSP) zároveň aj dôvodné. Ak totiž dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí z dovolacieho dôvodu uvedeného v § 420 CSP, potom existencia tohto dôvodu, t. j. existencia niektorej z vád uvedených v tomto ustanovení (spôsobilých tzv. „zmätočnosť“ rozhodnutia) znamená nielen splnenie podmienky prípustnosti dovolania, ale zároveň zakladá bez ďalšieho aj jeho dôvodnosť.

6. Z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

7. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestranom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

8. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že súdy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

9. Rovnako, podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplyvajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

10. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom

práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá so všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj so špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP.

11. Podľa § 387 ods. 3 CSP odvolací súd sa v odôvodnení rozhodnutia musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

12. Podľa § 393 ods. 2 CSP v odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uvedie stručný obsah napadnutého rozhodnutia, podstatné zhrnutie skutkových tvrdení a právnych argumentov strán v odvolacom konaní, prípadne ďalších subjektov, ktoré dôkazy v odvolacom konaní vykonal a ako ich vyhodnotil, zistený skutkový stav a právne posúdenie veci, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax; ustanovenia § 387 ods. 2 a 3 tým nie sú dotknuté. Odôvodnenie rozhodnutia senátu obsahuje aj pomer hlasov, akým bolo rozhodnutie prijaté.

13. Z uvedeného vyplýva, že v odôvodnení svojho rozhodnutia sa teda odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

14. Ustanovenie § 387 ods. 2 CSP síce umožňuje odvolaciemu súdu, aby sa v potvrdzujúcom rozsudku, ktorým sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, obmedzil len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia doplnil ďalšie dôvody. Aj v takom prípade je však v zmysle § 387 ods. 3 veta druhá CSP povinný vysporiadať sa s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní. Podobne judikatúra ESĽP, ktorá síce nevyžaduje, aby na každý argument strany bola v odôvodnení rozhodnutia súdu daná odpoveď, trvá na tom, že ak ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď súdu práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

15. Ak sa teda odvolací súd stotožní s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré nemá náležitosti odôvodnenia rozhodnutia v zmysle § 220 ods. 2 CSP a uvedený nedostatok sám neodstráni, jeho rozhodnutie je potom nepreskúmateľné a takýmto arbitrárnym rozhodnutím znemožňuje strane sporu, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva, pretože jej upiera možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci opravných prostriedkov, a tým porušuje jej právo na spravodlivý súdny proces.

16.1. V danom prípade žalobca v odvolaní v súvislosti s odvolaním do časti výroku súdu prvej inštancie, ktorým bola zamietnutá jeho žaloba týkajúca sa nároku o zaplatenie príplatku za prácu nadčas v období od 7/2012 do 7/2014 v celkovej výške 5 419,26 Eur namietal, že na predmetnej stavbe vykonával činnosť stáleho stavebného dozoru, a teda počas celej stavebnej činnosti bol povinný byť na stavbe (čo vyplýva zo Stavebného zákona), a ak sa stavebná činnosť vykonávala aj mimo bežnej pracovnej doby, musel činnosť stavebného dozoru vykonávať i v tejto dobe, inak by príslušný stavebný úrad stavebnú činnosť mohol zastaviť. Žalovanému zasielal každý mesiac „zoskenovanú dochádzku“, a teda mal

vedomosť o tom, že vykonáva prácu nadčas. Prácu nadčas teda vykonával s jeho súhlasom, išlo o „kvalifikovaný súhlas“. Zároveň v tejto súvislosti ďalej uviedol, že žalovaný dostával aj „všetky zápisy z vedenia stavby“ a skoro v každom z týchto zápisov bolo uvedené, že „zhotoviteľ bude na stavbe pracovať i mimo pracovnú dobu“, a teda veľmi dobre vedel, že na stavbe musí vykonávať i prácu nadčas. Žalovaný mal podľa zmluvy zabezpečiť podporný personál - asistenta, a v takom prípade by pracoval iba 8 hodín a potom mal pracovať asistent. V takom prípade by mohlo ísť z jeho strany o svojvoľné vykonávanie nadčasu. Keďže žalovaný asistenta nezabezpečil, musel vykonávať prácu nadčas, a preto má právo na zaplatenie uplatňovaného príplatku.

16.2. Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia týkajúceho sa uvedeného uplatňovaného nároku (v bode 12 odôvodnenia rozhodnutia) v zásade konštatoval, že sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením tejto časti odvolaním napadnutého rozsudku a zdieľa názor súdu prvej inštancie, že žaloba v tejto časti nie je dôvodná. V stručnosti dodal len to, že v spore „nebolo preukázané, že by žalovaný dal žalobcovi príkaz na vykonávanie práce nadčas, alebo že by prácu nadčas zo strany žalobcu odsúhlasil. Žalobca v spore ani netvrdil, že by požiadal žalovaného o odsúhlasenie nadčasovej práce a ani ho počas trvania pracovného pomeru nepožiadaval o preplatenie nadčasových hodín. Taktiež nebolo preukázané, že by u žalovaného v inkriminovanom období vznikla naliehavá zvýšená potreba práce, resp. že by existoval verejný záujem na výkone práce nadčas (§ 97 ods. 1, 5 Zákonníka práce). Žalobcovi preto nevznikol nárok na mzdové zvýhodnenie za prácu nadčas.“ Na vyššie uvedenú argumentáciu žalobcu (viď bod 16.1. tohto odôvodnenia) de facto vôbec nereagoval, teda nedal na ňu špecifickú konkrétnu odpoveď, v ktorej by sa s ňou vysporiadal jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom, z hľadiska jej relevancie k ustanoveniu § 97 Zákonníka práce. Za stavu, keď uvedená argumentácia žalobcu nebola ani predmetom odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie, nemožno odôvodnenie tejto časti rozhodnutia odvolacieho súdu hodnotiť inak, ako formálne a arbitrárne, a teda vo svojej podstate nepreskúmateľné.

17. Dovolací súd konštatuje, že i odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu týkajúce sa rozhodnutia, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie (i) vo výroku, ktorým bola zamietnutá žaloba o zaplatenie mzdy za 2. júl 2012 vo výške 65 Eur je arbitrárne, a teda nepreskúmateľné, nakoľko z neho nie je zrejmé, či na tento nárok aplikoval rovnaký právny názor, ako na nárok, ktorým si žalobca uplatnil z titulu zaplatenia mzdy za mesiac jún 2012 (bod 15 odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu), alebo tento nárok subsumoval pod režim pracovnoprávneho vzťahu, ktorý medzi stranami sporu vznikol na základe riadne - písomne uzatvorenej pracovnej zmluvy, ale až nasledujúci deň, teda od 3. júla 2012.

18. Na základe vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu v dovolaní napadnutej časti je nepreskúmateľné a arbitrárne, čím došlo k porušeniu práva žalobcu (dovolateľa) na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP.

19. Vzhľadom k zisteniu, že v konaní došlo k procesným vadám podľa § 420 písm. f/ CSP, pričom táto skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne, dovolací súd sa už nezaoberal ďalšími dovolacími námietkami žalobcu a rozsudok odvolacieho súdu i súdu prvej inštancie v rozsahu dovolania zrušil (§ 449 ods. 1, 2 CSP) a vec v tomto rozsahu vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

20. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

21. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.